

Könyvtár az informatika korában

Vannak, akik azt mondják, hogy az Internet felesleges teszi a könyvtárakat is, hiszen valahol beszkennelik a világot, s utána már minden házhoz jön... Mások nem így vélekednek, sőt, inkább azt mondják: miért nem használjuk a legkorszerűbb informatikai rendszereket a könyvtárakban, hiszen ez egy olyan eszköz, amivel a könyvekben felhalmozott tudás végre valóban kibányászható lenne onnan, egy eddig megkeletlen rossz hatásokkal kizsárolt erőforrás lehetne természet fordítani.

Dömölki Bálint, az IQSoft igazgatója szerint, az a rendszer, amit az elmúlt hetekben Kecskeméten üzembeállítottak, a technika mai állása szerint a lehető legtokeletesebb, ilyen nagyon kevés van még Nyugat-Európában is. Erdemes tehát bemutatnunk:

Dr. Dömölki Bálint: Egy olyan könyvtár-történelmi pillanatként vagyunk részesei, amikor egy könyvtárba nem

utólag kellett egy számítógépes rendszert beépíteni, hanem a számítástechnikai rendszer a könyvtárral együtt épült. Ebben az esetben a legérdekesebb, hogy a számítógépes rendszer magától éretődfőben van bent a könyvtárban, illeszkedik a környezethez és szinte fel sem tűnnek a számítógépek a ház különböző helyiségeiben. Ez egy olyan könyvtár, amelyik a számítógépek nélkül már nem is tudna működni. A rendszer a további fejlődést, például az Internet és a WWW-ek irányába, is lehetővé teszi. Azt talán külön mondanom sem kellene, hogy a könyvtár katalógusa a helyi WWW-ról a világon bárhol is elérhető. A katalógusban – természetesen – különféle szempontok szerint kereshető is lehet. Kecskeméten az IQSoft az angol Fretwell-Downing cég OLIB nevű termékét telepítette. A rendszer középpontjában UNIX alapú SUN gépek vannak, a

hálózatban van egy hálózat, ami-re csaknem száz terminál lehet rákötöni, ezeken a PC-ken lehet elérni a szervereket. A hálózati lehetőségeknek – jelenleg – cca. a fele van kihasználva. Az OLIB rendszer kezelni tudja az Internet erőforrásokat is, ami annyit jelent, hogy a világon bárhol elérhető WWW lap, Internet fejl vagy akármi más is könyvként a könyvtárban katalogizálható és az olvasók által elérhető. A rendszer azt is lehetővé teszi, hogy az olvasók maguknak egy virtuális dossziét készítsenek, amibe az összes korábbi keresések eredményeit beletehetik. Amikor a rendszerbe ismét bejelentkeznek, akkor csak kinyitják a dossziéjukat és előtűnik minden, amivel addig foglalkoztak és ami a munkájukhoz kell.

Magyar Bálint miniszter a megnyitójában külön is kiemelte, hogy milyen fontos a szerepe a mai világban egy könyvtárnak és abban a számítástechnikának, sőt azt is méltatta, hogy az a rendszer, ami Kecskeméten van, mennyire kiválóan felel meg a könyvtár iránti elvárásoknak.

Magyar Bálint: Véleményem szerint a kecskeméti könyvtár megteremtése példadértékű, az a mód, ahogyan a kecskeméti könyvtárral feladatok nem csak megtartották a megyei közgyűléstől kapott vagyont, hanem még meg is sokszorozták és így járultak hozzá a könyvtár építéséhez. Manapság a sajtóértekezletek inkább az hangzik el, hogy az alapítványi vagyonok

felgyógytak, a pénzt elherdálták, itt a fordítottja történt, aminek meg is van az eredménye. Ez a könyvtár nem csak azért lett ilyen szép, mert elegendő pénz volt hozzá, hanem azért is, mert a könyvtárral felelősök a szívükkel-lelkükkel és persze hosszú könyvtárosi tapasztalataikat is beleadták.

A projektet az egész könyvtárosi társadalom kíséreltetnek szánja, mindenki kíváncsi, hogy egy legkorszerűbb elektronikus rendszerrel felszerelt könyvtár, ahol a könyvtárosok jól értenek a számítógépes rendszer kezeléséhez, milyen új szerepeket tud felvállalni. Ramháb Mária könyvtárigazgató szerint a kecskeméti könyvtár valós szolgáltató központtá fog válni.

Ramháb Mária: A könyvtárunk 99 éves, félmilliósi a könyvvállományunk, ami a régi épületben már nem tudunk elhelyezni. Arról már nem is beszéllek, hogy az új könyvtár építésének a fedezetét – több

forrásból szedték össze, 100 millió forintot adott a Bács-Kiskun megyei önkormányzat, amivel a könyvtár felépítésére egy alapítványt hoztak létre. Ez az adomány a könyvtár születésében meghatározó volt. A könyvtár építésében fontos szerepet játszott, hogy az önkormányzat – pedig bizony megtehette volna – nem értékesítette a könyvtárnak szánt értékes bevételeit. A város 1990-től 1993-ig várt, ami a központi költségvetés az építkezést tudta támogatni. A kézszerű várakozás alatt sikerült a kapott alapítványi pénzt megforgatnunk, amiből 1993-ra 262 millió forint lett. A számítástechnikai felszerelés kiépítésében is az Alapítvány döntött, módosította az 1989-es első terveket, így azután a számítógép-hálózatot az egész házban kiépítették. Azt is az Alapítvány döntötte el, hogy nem csak szabványos telefonvonalat kapcsolnak a könyvtárba, hanem ISDN vo-

nalat is. A könyvtár utóbbi fejlesztéséhez a szükséges fedezetet pályázatokkal nyertük el. Az volt a helyzet, hogy főleg az építkezés befejezése felé a pénz nagyon fogyott, de még akkor sem adtuk fel a minőségi igényeket, inkább azt a módszert követjük, hogy kevesebbet vettünk mindenből, de a minőséget tartottuk. Az Internet terén két úton is elindultunk. Az intézményünk tagja a Nemzeti Informatikai Programnak (NIIF), s mint tagunk a Program az Internet használatának a költségét fedezi. Az Internetet mi már a régi épületünkben is használjuk, így ez nem egy új szolgáltatás a könyvtárunknak. A könyvtár a MATÁV-nak csak az un. csatlakozási díjat fizeti. A díj a vonal teljesítményétől függ, ebben is a fokozatosság elvét követjük, a legalacsonyabb sebességű vonallal indultunk, majd ahogyan az igények nőttek így növeltük a vonalak teljesítményét is. A számítógépes összeköttetés a még elsősorban a könyvtárosaink használják, akik kapcsolatokkal tartanak a többi könyvtárral és más könyvtárak katalógusában keresgélnek. Később biztosan lesznek olyan Internet felhasználók is, akik elsősorban szórakozásra vagy például üzleti célokra használják a kapcsolatot. Ezekről a felhasználókról pénzt fogunk kérni, úgy gondolok, hogy általában sokadossos gépiadó díjat kell majd ezért a szolgáltatásunkért fizetniük.

Kovács Győző

